

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Duman Satilmiș împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Duman Satilmiș și menținută hotărârea din 07 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 13 mai 2021, Duman Satilmiș, a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerul Afacerilor Interne cu privire la anularea deciziei de returnare de pe teritoriul RM nr. 53-c din 11 mai 2021.

În motivarea acțiunii a invocat că, nu este de acord cu decizia de returnare de pe teritoriul RM, deoarece îi este frică de a se întoarce în țara sa, având intenția de a solicita azil pe teritoriul RM. Or, art. 53 alin. (2) al Legii nr. 200 din 16.07.2010, privind regimul străinilor în RM, decizia de returnare se redactează în două exemplare, în limba de stat și într-o limbă de circulație internațională, și va conține motivele de fapt și de drept, precum și informațiile privind căile de atac posibile. La cererea străinului, autoritatea competentă pentru străini comunică principalele elemente ale deciziei într-o limbă pe care străinul o înțelege sau se presupune în mod rezonabil că o înțelege.

Astfel, reclamantul a menționat că, autoritatea emitentă a actului administrativ contestat la caz, a încălcat procedura legală, ori a emis un act în 2 limbi, unde nici una nu este de circulație internațională. Iar interpretul de limbă turcă, S. Furtună nu a semnat traducerea deciziei, ci doar și-a indicat numele pe decizie, fapt care îl consideră inadmisibil.

Totodată, a indicat că, la rândul său, art. 60 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 200 din

16.07.2010, privind regimul străinilor în RM, stabilește că, îndepărtarea este interzisă dacă există temeri justificate că viața străinului este pusă în pericol sau că acesta va fi supus la torturi, tratamente inumane ori degradante în statul în care urmează să fie returnat. Îndepărtarea străinului nu este permisă dacă aceasta este interzisă prin tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Or, la caz, la moment există solicitarea azilului, care face imposibilă returnarea lui Duman Satilmiș din Republica Moldova în țara sa de proveniență, iar astfel, există pericolul încălcării Convenției privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951.

În acest context, reclamantul a considerat că, admiterea încălcării drepturilor solicitantului de azil, prin menținerea unei decizii de returnare constituie o contribuție abuzivă la returnarea străinului de pe teritoriul Republicii Moldova în statul care admite persecuții și astfel, în final, ar crea o posibilă repetare a unor erori similare ca în cauza Suso Musa vs. Malta, nr. 42337/12, 23 iulie 2013, în care Curtea a constatat că, în cazul în care un stat și-a depășit obligațiile legale și a adoptat legi care autorizează în mod explicit intrarea sau șederea imigraților în așteptarea unei cereri de azil, fie independent, fie în conformitate cu legislația Uniunii Europene, orice detenție în temeiul acesteia, în scopul prevenirii intrării neautorizate, ar putea ridica probleme în ceea ce privește legalitatea detenției, în conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. f).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 07 septembrie 2021, acțiunea a fost respinsă.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 22 septembrie 2021, Duman Satilmiș a declarat apel nemotivat, iar ulterior la 04 ianuarie 2022, apel motivat împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 07 septembrie 2021, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus Duman Satilmiș și menținută hotărârea din 07 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a respinge acțiunea, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, Duman Satilmiș este cetățeanul Republicii Turcia și care la 29 ianuarie 2021, a intrat pe teritoriul Republicii Moldova, iar ulterior s-a constatat că acesta împreună cu alți cetățeni al Republicii Turcia desfășurau activitate de muncă la un șantier de construcție, fapt despre care au fost anunțate autoritățile competente. Astfel, în privința lui Duman Satilmiș a fost pornit procesul-contravențional privind desfășurarea activității de muncă de către cetățenii străini, aflați provizoriu în Republica Moldova fără permis de ședere în scop de muncă în modul stabilit de legislație, fiind aplicată amendă contravențională de 60 u.c. În aceeași zi, instituția pârâtă a emis decizia contestată prin care reclamantul a fost obligat să părăsească teritoriul Republicii Moldova, fiind instituită interdicția de intrare, pentru o perioadă de 3 ani de la data ieșirii din țară.

Reținând cele constatate în raport cu materialele cauzei, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, nefiind stabilite careva motive de anulare a deciziei Biroului de Migrație și Azil al Ministerul Afacerilor Interne nr. 53-c din 11 mai 2021, privind returnarea de pe teritoriul Republicii Moldova a

cetățeanului Turciei, Duman Satilmiș, ce ar cădea sub incidența art. 224 alin. (1) lit.a) Cod administrativ, or acest act administrativ a fost emis cu respectarea legislației în vigoare, competenței și procedurii. Atât în ședința de judecată în instanța de fond, cât și în instanța de apel s-a constatat că, reclamantul, Duman Satilmiș, la data emiterii deciziei de returnare, nu deținea dreptul de ședere provizorie pentru muncă în Republica Moldova.

Instanțele au apreciat critic argumentul reclamantului cu privire la faptul că, actul administrativ nu a fost întocmit într-o limbă de circulație internațională, or din materialele cauzei s-a constatat că decizia a fost redactată în două limbi și anume în limba de stat și într-o limbă de circulație internațională - limba rusă, fiind comunicată reclamantului prin intermediul interpretului autorizat în limba turcă, Sergiu Furtuna.

La 05 octombrie 2022, Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 27 decembrie 2022, a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii sau, după caz, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a examinat cauza în lipsa avocatului reclamantului și în lipsa unui translator de limbă turcă, deși anterior avocatul Ropot Veaceslav a anunțat instanța despre faptul că v-a întârzia pe motive întemeiate. Astfel, instanța de apel a încălcat dreptul lui Duman Satilmiș la apărare, prin imposibilitatea de a se expune, mai mult reclamantul nici nu a fost citat în ședință.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 septembrie 2022, în ședință publică.

Materialele cauzei atestă că, la 20 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a notificat dispozitivul deciziei instanței de apel participanților la proces, inclusiv avocatului Ropot Vaeceslav.

Recursul nemotivat împotriva deciziei din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus la 05 octombrie 2022.

Totodată, materialele cauzei atestă că, decizia integrală a fost expediată, prin intermediul poștei electronice, la 16 decembrie 2022, iar motivarea recursului Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav, a depus la 27 decembrie 2022.

În condițiile enunțate, instanța de recurs constată respectarea de către Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav, a termenului prevăzut de art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ la declararea recursului.

La 04 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Biroului Migrație și Azil al Ministerul Afacerilor Interne copia recursului depus de Duman Satilmiș, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.158).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Duman Satilmiș, reprezentat de avocatul Ropot Veaceslav, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron